

سازمان امور مالیاتی کشور

ISO 9001:2000

نمونه دفتر درآمد و هزینه

صاحبان مشاغل موضوع بند «ب» ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم

ویرایش : یک

دستورالعمل راهنمای چگونگی تحریر و تنظیم دفتر مشاغل (درآمد و هزینه)

سازمان امور مالیاتی کشور

۱ از ۶

W 2341-03

- هدف -

الف) ارائه خدمات آموزشی به مودیان
ب) اجرای مقررات قانون مالیاتهای مستقیم
ج) ارائه الگوی مناسب جهت چاپ دفاتر در آمد و هزینه مورد استفاده در چاپخانه

- دامنه کاربرد -

صاحبان مشاغل موضوع بند «ب» ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم

- مراجع -

ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم

شرح فعالیت

مودی گرامی:

آیا می دانید شغل شما در ردیف مشاغلی قرار دارد که به موجب مقررات بند (ب) ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم مکلف به ثبت فعالیتهای شغلی در دفتر درآمد هزینه می باشید، بنابراین دفتر حاضر در اختیار شما قرار گرفته تا فعالیتهای مالی خود از قبیل خرید کالا یا خدمات، انجام هزینه های روزمره واحد کسبی، فروش کالا و ارائه خدمات و همچنین تحصیل دارایی های استهلاک پذیر، به ترتیب تاریخ وقوع در آن ثبت نمایید تا در موقع مراجعه به آسانی بتوان فهمید که:

۱- چه معاملاتی صورت گرفته است.

۲- رابطه مالی بین واحد کسبی یا سایر اشخاص و موسسات از چه قرار است.

۳- نتیجه داد و ستد برای یک مدت یا دوره معین چه بوده است.

لذا ضروری است قبل از تحریر هرگونه ثبتی مفاد دستورالعملی که بدین منظور در صفحات آتی در اختیار شما قرار گرفته بدقت مطالعه نموده و بر اساس آن مبادرت به تنظیم دفتر اقدام نمایید.

شایان ذکر است به منظور اطلاع شما برخی از مقررات و قوانین مرتبط از قبیل هزینه های قابل قبول، آیین نامه تحریر دفاتر، استهلاکات، جرایم مربوط به همراه دستورالعمل نیز قید گردیده است.

سازمان امور مالیاتی کشور

راهنمای چگونگی تحریر و تنظیم دفتر مشاغل (درآمد / هزینه)

۱- ردیف:

برای ثبت هر معامله یا کل معاملات در طی یک مدت زمان معین از یک ردیف استفاده می شود مودی محترم می تواند تمام یا قسمتی از فعالیتهای خود را روزانه تحت یک شماره و در ستون ردیف در دفتر ثبت نماید مشروط بر اینکه در ستون شرح دفتر نوع و تعداد آنها را قید و اگر متکی به اسناد و مدارک باشد مشخصات آن را نیز در ستون مزبور درج نماید.

۲- تاریخ:

در این ستون، معاملات به ترتیب تاریخ وقوع و انجام درج گردد.

۳- شرح:

در این ستون شرح مختصری از فعالیت های مالی انجام شده (درآمد، هزینه، خرید و فروش) و نیز تحصیل دارایی های قابل استهلاك درج گردد.

۴- مشخصات مدرک:

عبارت است از مستندات معاملات انجام شده از قبیل فاکتور فروش، صورتحساب خرید کالا و یا خدمات، مدارک هزینه و اسناد مربوط به خرید دارایی که دفاتر بر مبنای آن تنظیم و تحریر گردد.

۵- خرید:

این ستون مربوط به قیمت خرید کالا و یا مواد مصرفی در تولید کالا و خدمات است.

۶- هزینه:

درج کلیه مخارج یک مودی مالیاتی می باشد که به قرار زیر طبقه بندی می شود:
هزینه های حقوق (حق بیمه کارفرما، خسارت اخراج و حقوق بازنشستگان) و نیز هزینه های اداری (هزینه سوخت، تعمیر و نگهداری وسائط نقلیه، پست، تلفن، حق بیمه، اجاره محل، ملزومات) و هزینه های مالی (سود و کارمزد بانکی، حق العمل کاری، دلالی، حسابداری) و توزیع و فروش (هزینه تبلیغات و بازاریابی، هزینه انبارداری، هزینه بسته بندی) و استهلاك داراییهای ثابت.

۷- درآمد/ فروش:

باعنایت به بندهای فوق منظور از خرید کالا یا خدمات و انجام هزینه در هر واحد کسبی فروش آنها و در نهایت کسب سود می باشد که در این ستون مودیان محترم می بایست فروش یا درآمد خدمات انجام شده اعم از نقدی یا غیر نقدی (نسیه) را در دفاتر ثبت نمایند.

۸- دارایی های استهلاك پذير:

در این ستون آن قسمت از دارایی ثابت که بر اثر استعمال یا گذشت زمان یا سایر عوامل بدون توجه به تغییر قیمت ها ارزش آن تقلیل می یابد درج می گردد. بطور مثال: چنانچه یک واحد کسبی یخچال یا رایانه ای را جهت استفاده در واحد کسبی خریداری نماید با توجه به تاریخ خرید می بایست در این ستون درج نماید. پاره ای از دارایی های استهلاك پذیر به شرح ذیل جهت اطلاع درج می گردد: ساختمان، ماشین آلات، وسایط نقلیه، اثاثیه و نظایر آنها.

برخی از مقررات قانون مالیاتهای مستقیم که اطلاع از آن در تحریر دفاتر مفید می باشد

الف) هزینه های قابل قبول موضوع مواد ۱۴۸ تا ۱۵۱ قانون مالیات های مستقیم .

هزینه هایی که در حدود متعارف متکی به مدارک بوده و منحصرًا مربوط به تحصیل درآمد صاحبان مشاغل در دوره مالی مربوط با رعایت حدنصاب های مقرر باشد.

برخی از هزینه هائی که حائز شرایط مذکور در تعریف فوق می باشد بشرح زیر در حساب مالیاتی قابل قبول است :

- قیمت تمام شده کالای خریداری شده یا مواد اولیه مصرفی در تولید
- هزینه حقوق
- هزینه های بهداشتی و درمانی
- کرایه محل
- وجوه پرداختی به سازمان تامین اجتماعی
- مخارج سوخت، برق، روشنائی، مخابرات
- وجوه پرداختی بابت انواع بیمه مربوط به عملیات صاحبان مشاغل
- هزینه های تبلیغات و نمایشگاهی و بازاریابی مربوط به فعالیت صاحبان مشاغل
- مخارج حمل و نقل
- هزینه های ایاب و ذهاب
- هزینه استهلاك ساختمان، ماشین آلات، وسایط نقلیه، اثاثیه و نظایر آنها
- هزینه های مربوط به حفظ و نگهداری محل در صورتی که ملکی باشد.

ب) موارد رد دفاتر مشاغل (درآمد و هزینه) :

تخلف از تکالیف مقرر در این آیین نامه در موارد زیر موجب رد دفاتر خواهد بود :

- ۱- خارج شدن دفتر از پلمپ و یا این که دفتر فاقد یک یا چند برگ باشد.
- ۲- عدم ثبت یک یا چند فعالیت مالی در دفتر به شرط احراز
- ۳- ثبت تمام یا قسمتی از یک فعالیت در حاشیه
- ۴- ثبت تمام یا قسمتی از یک فعالیت بین سطور
- ۵- تراشیدن و پاک کردن و محو کردن مندرجات دفاتر به منظور سوء استفاده
- ۶- جای سفید گذاشتن بیش از حد معمول در تمام صفحه در دفتر مشاغل به منظور سوء استفاده
- ۷- تأخیر تحریر دفتر مشاغل زاید بر حد مجاز مقرر در آیین نامه
- ۸- عدم ارائه یک یا چند جلد از دفاتر ثبت و پلمپ شده (ولو نانویس)
- ۹- استفاده از دفاتر ثبت و پلمپ شده سالهای قبل
- ۱۰- عدم تطبیق مندرجات دفاتر با اطلاعات موجود در سیستم های الکترونیکی در مورد اشخاصی که از سیستم های مذکور استفاده می نمایند.
- ۱۱- ثبت هزینه ها و درآمدهای غیر واقع در دفاتر به شرط احراز (توضیح این که ثبت هزینه هایی که وقوع آن محقق بوده اما به دلایل خاص قانونی قابل قبول از حیث مالیاتی نیست و برگشت داده می شود به منزله ثبت هزینه های غیر واقع تلقی نمی شود.

د) مزایای تحریر دفتر درآمد و هزینه و ارائه آن به اداره امور مالیاتی :

- ۱- تسهیل در تشخیص درآمد مشمول مالیات در اداره امور مالیاتی و پرداخت مالیات عادلانه.
- ۲- عدم تعلق ۲۰٪ مالیات بعنوان جریمه بابت عدم نگهداری دفتر.
- ۳- در صورت قبولی دفتر عدم تعلق ۱۰٪ جریمه از اصل مالیات .
- ۴- کسر هزینه ها از درآمد سالانه.
- ۵- پذیرش کلیه هزینه های قابل قبول از جمله هزینه استهلاک داراییها .
- ۶- قابل کسر بودن زیان تایید شده هر سال از سود سال های بعد.

دستورالعمل راهنمای چگونگی تحریر و تنظیم دفتر مشاغل (درآمد و هزینه)

W2341-03

ویرایش : یک

۶ از ۶

- پیوست ها

- ۱- نمونه فرم مشخصات هویتی
- ۲- نمونه فرم مخصوص مشخصات هویتی شریک / شرکاء مشاغل
- ۳- نمونه صفحات دفتر درآمد و هزینه

